

BREDERE BEDIENING EN SCHRIJVEN

DE VOLKSPREDIKER

HOOFDSTUK 8

In de zomer van 1881 bezocht een Amerikaanse toerist Londen. Op zijn verlanglijstje stond hoog genoteerd: een bezoek aan de Metropolitan Tabernacle om Spurgeon te horen preken. Later beschreef hij zijn ervaringen in een krantenartikel met de titel 'A Day With Spurgeon' ('Een dag met Spurgeon'). De man, die zich slechts met de initialen 'S.S.P.' bekendmaakte, gaf een levendig verslag. Als we zijn beschrijving volgen, krijgen we een indruk van wat een gewone Tabernacle-dienst genoemd zou kunnen worden, al was er in werkelijkheid weinig gewoons aan.

'Een dag met Spurgeon'

Vroeg in de ochtend van zondag 21 augustus namen S.S.P. en twee vrienden de bus door de kronkelende straten van Londen naar Newington Butts. Toen zij bij Elephant and Castle aankwamen, vroegen de bezoekers de conducteur naar de weg naar de 'Tab', maar hij stelde hen gerust: zij hoefden slechts 'de menigte te volgen'. Er kwamen die dag net zoveel mensen als gewoonlijk om Spurgeon te horen preken.

Spurgeon's
persoonlijke Hymn-
boek van de
Metropolitan
Tabernacle.

Ze arriveerden een half uur voor aanvang bij het gebouw, maar er stroomden al 'dikke rijen' mensen naar binnen. De menigte werd in goede banen geleid door 'twee of drie politieagenten', maar van wanorde was geen sprake. De stewards waren gastvrij en behulpzaam en lieten merken dat er vaker Amerikanen in de diensten kwamen. Er werd een plek gevonden waar de drie vrienden samen konden zitten; als zij later waren gekomen, hadden ze waarschijnlijk achter het net gevist.

Toen de dienst begon, waren alle zitplaatsen bezet en stonden er meer dan vijfhonderd mensen. De toeristen namen plaats in een bank naast een 'vriendelijke dame', lid van de Tabernacle. Zij had

alleen maar lof voor haar predikant. Spurgeon was volgens haar ‘de meest toegewijde, onzelfzuchtige man ter wereld, altijd bezig met het doen van het goede’.

De vrouw herinnerde zich de viering van Spurgeons vijftienvigjarig ambt in Londen. Met bewondering vertelde zij hoe Spurgeon al het geld dat hem bij die gelegenheid was geschonken, ‘aan de armen’ had gegeven. Ze vervolgde: ‘Hij zegt dat hij voorlopig genoeg heeft, en dat de Heere die hij dient ervoor zal zorgen dat hij in de toekomst niets tekort zal komen, tenzij Hij dat anders beschikt. Er is nog nooit zo’n man geweest.’ Spurgeon stond duidelijk in hoog aanzien. Een paar minuten voor elf ‘liep een kleine, gedrongen, gezond ogende Engelsman vlot door het gangpad naar het lage podium’. De bezoeker herkende hem onmiddellijk van de vele foto’s en tekeningen die hij had gezien. Het geroezemoes verstomde: de dienst stond op het punt te beginnen.

De eredienst in de Tabernacle

De eredienst ving aan met een hymne, staande door de hele gemeente gezongen. De Amerikanen waren een orgel en een koor gewend, maar de Tabernacle had geen van beide; Spurgeon noemde het orgel, half schertsend, ‘de fluit van de duivel’. Er waren helemaal geen muziekinstrumenten, en de enige ondersteuning voor de gemeente was een voorzanger, die vooraan stond en de eerste toon inzette. Maar op het juiste moment versmolten duizenden stemmen tot lofprijzing en ontstond er een ‘lawine van geluid’, die S.S.P. bovendien als zeer melodieuze typeerde. Volgens de betreffende jaargang van de Metropolitan Tabernacle Pulpit zong men nummer 932 uit het liedboek van de kapel, een achttiende-eeuws lied dat tegenwoordig weinig bekend is en begint met de woorden: ‘Awake, our drowsy souls’ (‘Ontwaak, onze slaperige zielen’). Tegen de tijd dat alle vijf coupletten waren gezongen, zullen de laatste sluimerende zielen inderdaad wel wakker zijn geweest.

De opzet van de dienst was verder vrij gebruikelijk voor die tijd, maar tegelijk door en door Schriftuurlijk. Spurgeon leidde alles zelf. Er waren gebeden, zowel lofprijzing als voorbede, en nog een hymne. Ook las hij een gedeelte uit de Bijbel, dat hij – zoals gebruikelijk – afwisselde met een doorgaand commentaar. Zo lichtte hij de moeilijker verzen toe en paste hij ze toe op het leven van zijn hoorders. In alles was de dienst eenvoudig van vorm en geheel gegrond in de Schrift.

Spurgeons stem en gebed

De Amerikaanse bezoeker was vooral onder de indruk van twee dingen. Allereerst Spurgeons stem,

die opmerkelijk helder en krachtig was. Hoewel de Amerikanen op het balkon zaten, op behoorlijke afstand, konden zij elk woord verstaan. Toch schreeuwde Spurgeon niet en leek hij zijn stem helemaal niet te forceren. Zijn voordracht was volkomen natuurlijk, afwisselend en, zoals de bezoeker het uitdrukte, ‘zoet en zalvend’. Bijna iedereen die Spurgeon hoorde, maakte soortgelijke opmerkingen. Hij wist zich verstaanbaar te maken tot in de verste hoeken van het grootste gebouw, en zijn stem had een expressieve, bijna muzikale klank.

Ten tweede troffen Spurgeons gebeden S.S.P. bijzonder. Ze werden omschreven als ‘eenvoudig’, ‘oprecht’ en ‘vurig’. Terwijl hij bad, leek Spurgeon de enorme gemeente met zich mee te voeren, zodat – hoewel het als één stem klonk – de hele gemeente innerlijk de woorden met hem meebad. Hij gaf verwoord wat leefde in de harten van het volk en droeg hun lof en hun voorbede op aan God. Dit was een aspect van Spurgeons bediening waar velen over getuigden. De evangelist D.L. Moody vond Spurgeons openbare gebeden zelfs nog indrukwekkender dan zijn prediking. Deze gebeden konden hoogst welsprekend zijn, maar zij waren nooit gezocht of effectbejagend. Wanneer Spurgeon bad, ervoeren de mensen dat hij werkelijk omgang had met de levende God, en zij voelden zich bemoedigd om met hem mee te bidden.

De preek over Romeinen 13

Na gebeden, Schriftlezing en hymnen was het tijd voor de preek. Volgens het verslag van de bezoeker preekte Spurgeon iets minder dan een uur. Als dat klopt, was dat iets langer dan gebruikelijk; de meeste Tabernacle-preken duurden doorgaans veertig tot vijfenveertig minuten. De preek ging over Romeinen 13:11-14, de verzen met de oproep: ‘Laten wij ... de werken der duisternis afleggen en de wapenen des lichts aandoen’ (AV). De boodschap is terug te vinden in deel 27 van de Metropolitan Tabernacle Pulpit, onder nummer 1614. Spurgeon riep zijn hoorders nadrukkelijk op het oude leven af te leggen en het nieuwe aan te doen (vgl. Kolossenzen 3:1-14). Hij legde sterke nadruk op de noodzaak van reinheid en, bovenal, op gelijkvormigheid aan Christus.

In het bijzonder stond hij stil bij Romeinen 13:14: ‘Doet de Heere Jezus Christus aan.’ Terwijl hij sprak, ging hij geheel op in zijn onderwerp. De Amerikaan had andere predikanten gehoord die meer met zichzelf dan met Christus bezig leken, maar bij de predikant van de Metropolitan Tabernacle proefde hij oprechte nederigheid en ‘zelfvergetelheid’. Spurgeon preekte niet slechts over gelijkvormigheid aan Christus, hij ademde iets van die gezindheid, juist terwijl hij predikte.

Opvallend was ook dat Spurgeon niet neerbuigend tot zijn hoorders sprak. 'Hij was in alle opzichten één met zijn volk, en hij liet hen dat begrijpen en voelen.' Toen de dienst eindigde en de immense menigte langzaam het gebouw verliet, was de bezoeker ervan overtuigd dat zij Spurgeons preek 'in hun hart' meenamen. Als dat zo was, waren er die ochtend duizenden die een vernieuwd zicht op Christus ontvingen en op het verschil dat Hij in hun leven kon maken.

Een wereldwijde bediening via het gedrukte woord

Deze beschrijving van een gewone Tabernacle-dienst geeft een doorkijkje in Spurgeons vaste zondagse bediening. Zij laat zien dat de diensten tot in de jaren 1880 druk bezocht bleven, zoals ook in de jaren 1860 en 1870 het geval was. Tegelijk vormt het verslag van deze overzeese bezoeker een brug naar het hoofdthema van dit hoofdstuk: Spurgeons bredere bediening door middel van het geschreven woord. Spurgeon bereikte niet alleen Londen of zelfs Groot-Brittannië, maar had met recht een wereldwijde bediening. Slechts enkelen konden de oceaan oversteken om hem persoonlijk te horen, maar door het gedrukte woord reikten zijn preken en boeken ver – naar Amerika en tot ver buiten de Engelssprekende wereld.

 Spurgeon's
boek 'De Weg
Naar
Verlossing'.

Een volledig overzicht van zijn enorme productie is onmogelijk, maar enkele hoofdwerken springen eruit: Morning by Morning, Evening by Evening en het meer-delige Treasury of David. Deze boeken kenmerken zich door een rijke, warme, devotionele toon en werden in talloze Victoriaanse huizen gebruikt bij gezinsgebed en persoonlijke stille tijd. Morning by Morning en Evening by Evening verschenen al snel samen onder de titel Morning and Evening, in welke vorm zij tot op de dag van vandaag wereldwijd worden gelezen.

 De jonge
Spurgeon met
zijn uitgever,
Joseph Passmore.

Daarnaast schreef Spurgeon boeken voor collega-predikers, zoals Commenting and Commentaries (1876), een levendig overzicht van bijna vierduizend bijbelcommentaren. Hij nam geen blad voor de mond: waardeloze of Schriftkritische werken kregen scherpe kwalificaties, terwijl hij met enthousiasme oudere puriteinse commentaren prees, die hij kende sinds de dagen dat hij de bibliotheek van zijn grootvader in Stambourne doorzocht. Voor Spurgeon hadden deze oudere werken een blijvende waarde, omdat zij diepe theologie, warme godsvrucht en praktische toepassing verenigden – precies de combinatie die hij

ook in zijn eigen bediening zocht.

Boeken voor gewone lezers

Aan de andere kant van het spectrum stonden populaire werken als John Ploughman's Talk en John Ploughman's Pictures. In de gedaante van de fictieve landarbeider John Ploughman gaf Spurgeon 'eenvoudig advies voor eenvoudige mensen' over alledaagse onderwerpen, vaak met geestige, sprekende formuleringen. De openingszin – 'Het heeft evenveel zin om advies te geven aan luiaards als om water in een zeef te gieten' – geeft de toon goed weer.

Deze uitgaven, geïllustreerd met fijne lijntekeningen, werden bijzonder geliefd bij mensen die door de maatschappij als 'eenvoudig' of 'ongeschoold' werden gezien. Toch werd Spurgeon door alle lagen van de bevolking gelezen, en niet alleen in het Engels. In de Heritage Room van Spurgeon's College staan bijvoorbeeld vertalingen in onder andere Arabisch, Italiaans, Bengaals en Welsh uitgesteld. Een deel verscheen postuum, maar veel vertaal- en publicatiewerk kwam al tijdens zijn leven tot stand. Zo kreeg Spurgeons pen een werkelijk wereldwijde reikwijdte.

De Metropolitan Tabernacle Pulpit

Hoe belangrijk zijn vele en gevarieerde boeken ook waren, zijn grootste bekendheid dankte Spurgeon aan zijn gedrukt uitgegeven preken. Al in 1855, toen hij pas eenentwintig was, werd wekelijks één van zijn preken in druk verspreid.

Een
gepubliceerde
de preek.

Het proces was indrukwekkend. Iedere zondag zat er iemand in de Tabernacle die Spurgeons preek woordelijk meeschreef. Op maandag kreeg Spurgeon deze aantekeningen onder ogen, die hij doorgaans slechts licht bewerkte. De tekst ging vervolgens naar zijn vaste uitgevers, Passmore & Alabaster, van wie Joseph Passmore diaken in de Tabernacle was en Spurgeons volste vertrouwen genoot. Daarna werden proefdrukken gezet en naar Spurgeon teruggestuurd. Aan de hand van deze proeven bracht hij laatste wijzigingen aan. De gecorrigeerde proef vormde de basis voor de uiteindelijke gedrukte preek. De Metropolitan Tabernacle Pulpit verscheen iedere donderdag, kostte één penny en telde meestal acht pagina's. Zo kon de preek van de voorafgaande zondag vóór het einde van de week al in heel het land – en daarbuiten – gelezen worden.

Omdat Spurgeon gewoonlijk drie keer per week in de Tabernacle preekte (twee keer op zondag, één keer door de week), was er bij zijn overlijden nog een grote voorraad ongepubliceerde preken. De uitgave werd voortgezet, en de interesse bleef onverminderd. Tegen het einde van de negentiende eeuw waren er meer dan honderd miljoen exemplaren verkocht, in ten minste drieëntwintig talen. De laatste preek, nummer 3563, verscheen op 10 mei 1917.

De invloed van Spurgeons preken

Wereldwijd getuigen talloze verhalen van mensen die onder Spurgeons gedrukte preken tot bekering kwamen of geestelijk werden opgebouwd. Rijk en arm, bekend en onbekend, lazen zijn preken. Soms verzamelde iemand met een goede leesstem een groep mensen en ‘preekte’ hij een Spurgeon-preek door deze voor te lezen.

D.L. Moody beschreef hoe in Colorado mijnwerkers op zondag uit de diepten van de heuvels omhoogkwamen om zich te verzamelen in schoolgebouwen of onder de bomen, waar een oude Engelse mijnwerker opstond en een preek van Spurgeon voorlas. Op tal van plaatsen – in huizen en zalen, op schepen en in de open lucht – gebeurde iets dergelijks. Spurgeon bezocht Amerika, Afrika of Australië nooit, maar er ging op die continenten nauwelijks een dag voorbij zonder dat ergens een preek van hem werd gelezen of gehoord. In 1861 bereikte de Tabernacle bijvoorbeeld het bericht dat in een stad in Nieuw-Zeeland elf mensen tot Christus waren gekomen door zijn preken. Een man uit Tennessee schreef dat hij, eens een ‘onstuimige jongeman’, tot geloof gekomen was door het lezen van een preek van Spurgeon en nu predikant was van een ‘grote en invloedrijke’ gemeente.

Ook in Rusland klonk zijn stem door. Een predikant uit Sint-Petersburg meldde dat sommige Russisch-orthodoxe priesters zijn vertaalde preken graag lazen. In Londen zelf werd de gemeente diep bemoedigd door dergelijke berichten: de kerk die vóór Spurgeons komst met sluiting dreigde, was nu een instrument waardoor het Evangelie de wereld overging.

Een bijzonder voorval laat zien dat Spurgeons preken niet alleen aan verre kusten, maar ook dicht bij huis vrucht droegen – zelfs in zijn eigen hart. Spurgeon vertelde hoe hij zich op een bepaald moment zeer moe en terneergeslagen voelde en begon te twijfelen of hij zelf nog wel genoot van de waarheden die hij anderen verkondigde. Hij wilde niet slechts ‘ober’ zijn aan het evangeliefeest, zonder zelf gast te zijn. Op een reis bezocht hij op een zondag een kleine methodistenkapel in een

plattelandstadje. De voorganger, een ingenieur van beroep, leidde de dienst, en zijn prediking greep Spurgeon diep aan; de tranen liepen hem over de wangen. Na afloop bedankte Spurgeon hem hartelijk. Toen de man vroeg wie hij was en zijn naam hoorde, werd hij vuurrood: hij had die ochtend één van Spurgeons eigen preken gelezen. Precies dat gebruikte de Heere om Spurgeon te verzekeren dat hij nog steeds innerlijk gevoed werd door hetzelfde Evangelie dat hij anderen bediende.

Dieper graven en zelfvergetelheid

Er valt nog veel meer te zeggen over Spurgeon en het gedrukte woord. Zo gaf hij vanaf 1865 het maandblad *The Sword and Trowel* uit, dat artikelen, boekbesprekingen en verslagen bevatte en waarvan hij zelf de redactie voerde. Maar achter al deze middelen stond, naar Spurgeons overtuiging, de ‘geweldige kracht’ van God, werkzaam door de Heilige Geest en gedragen door gebed. Verslagen van wat God elders door zijn preken deed, werden geregeld in de gebedsbijeenkomsten van de Tabernacle gedeeld, tot aanmoediging en als aansporing om nog meer te bidden. Zijn voorbeeld daagt ook vandaag uit. In een tijd waarin beelden overal om ons heen zijn, is het nodig het visuele goed te gebruiken voor het Evangelie, maar tegelijk de kracht van het geschreven woord niet te onderschatten. Het leven en werk van Spurgeon tonen hoe God woorden – gesproken én geschreven – gebruiken kan tot bekering en opbouw.

Nog dieper raakt zijn houding van zelfvergetelheid. Johannes de Doper zei van Christus: ‘Hij moet wassen, maar ik minder worden’ (Johannes 3:30). Dat was ook het verlangen dat Spurgeons bediening tekende. Hij wilde niet dat mensen zijn diensten verlieten met de woorden: ‘Wat een geweldige prediker!’, maar dat zij omhoog zagen en belijden: ‘Wat een geweldige Zaligmaker!’ De vraag die dan op ons afkomt, is: zijn wij met onszelf bezig, of wijzen wij – zoals Johannes en Spurgeon – mensen op Christus? Want wij zijn niet alleen geroepen om te bidden om bekering, maar ook om mannen, vrouwen en kinderen weg te wijzen van onszelf en heen naar de Heere Jezus Christus.

